

glossari d'Hesiqui, d'etimologia clara dins el grec com a derivat de *θήγγυμι* 'jo trenco'. Deixant de banda la flaqueza semàntica, hi ha encara la discrepància de la consonant -g- senzillament i no -CC- doble; s'hi va agafar també l'altre grecòman G Alessio (*Studi Etruschi* XVIII, 141; *RLiR* XVII, 201), que per salvar l'obstacle fonètic i semàntic imaginà que hagués estat transmès per un llenguatge tirrè, etruscoide, puix que l'etrusc ensordeix les consonants gregues: és clar que tot plegat, i en particular l'hipotètic pas per l'etrusc, resta arbitrari; i encara hi ha un altre obstacle fonètic: l'arrel de *θήγγυμι*, i d'aquest *θῶξ* tan dubtós, tenia digamma inicial (*φθῆγγυμι*), com es comprova per la forma *φθῆξ* usada pel lesbi Alceu i per la *βῶ* de les formes conjugades *ἔφρωγα*, *ἔφρωγην*, *ἄφρωκτος* (Chantraine i Lejeune, *Pbon Hi Myc. et Gr. Anc.*, 157); ara bé l'etrusc només ho hauria pogut pendre del grec arcaic, quan encara la inicial *wr-* era general en grec, i la labial s'hi hauria conservat en una forma o altra.

Per acabar l'aspecte etim. de l'article de Wartburg amb tot i pendre's la molèstia de rebutjar (en les notes 24 i 26) altres treballs, sense valor («wertlos»), no diu un mot de l'article del DCEC i del nou planteig que hi vaig fer de la qüestió ja feia set anys: *exsecranda silere iuvat!*; encara més, perquè, no sabent quin partit pendre-hi, degué encarregar al seu acòlit JHubschmid que hi respongués en un article de la seva revista ⁵

Tots estem d'acord (Dottin, *La L. Gaul.*, 282, Wartburg etc.) que l'àrea del mot romànic no desdiria d'un origen cèltic; i que, d'altra banda (fora del NP assenyalat per Rohlf's), no en trobem proves en les llengües i fonts cèltiques o gàl·liques que ens han arribat.

Segons l'etimologia que en vaig indicar en el DCEC, el cast. BERRUECO 'penyal' (n. 8 del DECH), es podria explicar per una hipòtesi cèltica, amb base indoeuropea. En castellà és un mot més aviat dialectal [1490, 1 *berrocal* c. 1300, i mossàr. 1006], comú amb el port. *barrôco* id., i maestr. *barroco* 'durícia que deixa en el cap una pedrada', *Marrocals* NL d'uns penyals gegantescos damunt Pena-roja, en el Matarranya. Com que -rs- donava ja -rr- en gàl·lic i celta continental (Pedersen, *Vgl. Gramm.* I, 83), imaginava que l'arrel ieur. *wers-* 'alt' (paleosl. *vrūþū* 'dalt', rus *verb* 'les altures', lit. *viršūs*, scr. *varsman-* 'cim', iri. *ferr.*: Walde-Pok. I, 67; ll. *verrūca*), afegint-se-li un sufix cèltic -okko- (cf. els nombrosos noms gàl·lics *Esuccus*, *Lituccus*, *Liavicus*, *Beliniccus*, *Congenniccus*, i els innombrables pre-romanismes en -ueco-, -oc etc.), hagués format un hispano-cèltic *WERROCCO-* > *berrueco*. I verament presenta gran semblança que hi hagi un nexce entre aquest *WERROCCO-*: i el seu quasi-sinònim també pre-romà *RQCCA*; majorment essent així que *WER-* és un prefix productivíssim en cèltic, amb caràcter augmentatiu (*Ver-cingeto-rix* 'el gran cap guerrer', *Ver-iugodumnus*, *Versuknos*, *Vercombogus*, *vertragus* etc., veg. Pedersen, *Vgl. Gr.* I, 35, 245; II, 12, 293, 295-6).

Llavors es presentava un dilema: 1.ª que qualsevol que fos l'origen de **ROCCA*, que encara que no cèltic, s'hagué d'usar entre els gals pre-romans, hagués donat

un augmentatiu *WER-ROCCO-* 'roca ingent', tal com el gal·lo-cèltic *Ver-nemetis* era definit «fanum ingens» (cèlt. *nemet-* 'temple'), 2.ª que essent *WERROCCO-* derivat de l'arrel cèltica *WER-* (= iri. *ferr.*) amb sufix -okko-, amb la consciència que hi havia que *WER-* era un prefix augmentatiu, alguns celtes continentals o altres indoeuropeus coneixedors del cèltic, n'haguessin extret un pseudo-primitiu **ROCCA* llevant-li el *WER-* que creien prefixat. Per aquest últim camí arribaríem a una explicació etimològica completa del misteriós **ROCCA*; per l'altre camí tindríem almenys un nexce lluminós, que donava almenys un enllaç amb poblacions de llengua afí o igual al cèltic.

Vaig cuinar a fer-hi dues greses reserves: 1.ª, la manca de tot suport en la documentació coneguda, àdhuc l'onomàstica; 6.ª, el fet que les àrees de *VERROCCO-* i *ROCCA* no coincideixen: pròpiament, enlloc, si *roca* és intrús en cast.-port. Més encara: s'exclouen mútuament. Tant, que ens podríem agafar en això mateix per a una escapada: justament seria allà on es va crear el pseudo-primitiu neològic **ROCCA*, que *WERROCCO-*, l'autèntic, seria descartat per aqueixes poblacions, que li havien llevat el *WER-*, no agradant-los com a cosa cèltica.

En el DECH vaig haver de fer una reserva o negació a un altre aspecte del meu estudi sobre *roca*. Sempre s'havia cregut que una variant *roça* o *rocha* havia de ser un gal·licisme pertot arreu on es trobava, a causa d'aquesta -cha. Sense descartar-ne el castellà, on si bé *rocha* és desusat hi ha el verb *derrochar* 'malbaratar', mot de data moderna [1817], si bé n'hi ha testimonis en dos autors de fi S. XVI, però en el sentit de 'aterrar arbres, fer-ne tala'; d'altra banda en dialectes portuguesos hi ha *derrochar* 'fer caure de cavall' a l'Alentejo, i una mica alterat *derronchar* 'titar per terra' a Tras os Montes. Ara bé *rocha* per 'roca' pertany al portuguès comú.

Però després vaig trobar que aquesta forma amb *ç* es retroba en certs parlars xurros del P. Val., i àdhuc forma una llenca prima i llarga en la zona catalana, al llarg de la frontera lingüística, si fa no fa des del Penyalgosa fins a Alcoi. Els prof. Sarrion i Fletcher m'asseguren (1975) que *rocha* es diu en una ampla àrea manxega i xurra, p. ex. a Pavías, vora Sogorb; Vic. Llatas, *Habla del Villar del Arzobispo*, registra «*rocha*: cuesta» (*subir una rocha empindogada*, per exemple) en tots els pobles a l'esquerra del Túria entorn de Xelva i el Vilar, junt amb «*rochudo*: empinado» i «*rochero*: paraje de cultivos empinados». Així desborda poc o molt en els pobles de llengua nostra: *řčča* 'coster, vessant d'un serrat pendent poc o molt, i fins rost, però no espatat' a Olocau de Carriaxet⁷ i els pobles veïns; d'altra banda amb *o* tanca-da: «unes *řččes* molt grans, de rodenu» m'ensenyaven a Artana (1961); i com a NL, però amb article, *La Rótixa*, partida muntanyenca, pendent, a Estubeny, entre aquest poble i Sallent de Xàtiva; *La Rótixa* cas semblant prop de Càrcer; *unes rotxes* apel·latiu: uns pendents, a la Font de la Figuera (1962). En Gulsoy ha observat el mot *rocha* copiosament a tota la zona Na-